

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
وزیر

۲

شیوه نامه محرک

شماره: ۵۴۰۰/۱۷۱۲۱
تاریخ: ۱۳۹۲/۱۲/۲۶
پوست دارد

ریاست محترم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی...
موضوع: ابلاغ شیوه نامه درمان اختلال مصرف مواد محرک و راهنماهای مربوطه

با سلام و احترام

به استناد تبصره ۳ ماده ۳ آیین نامه اجرایی مراکز مجاز درمان و کاهش آسیب اعتیاد به مواد مخدر و روانگردانها موضوع تبصره یک ماده ۱۵ اصلاحیه قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر، بدین وسیله "شیوه نامه درمان اختلال مصرف مواد محرک" و راهنماهای مربوطه شامل "راهنمای مداخلات روانشناختی در درمان سرپایی اختلال مصرف مواد محرک بر اساس مدل ماتریکس"، "راهنمای درمان سوء مصرف مواد محرک بر اساس الگوی تغییر یافته ماتریکس" و "راهنمای بالینی درمان مسمومیت با محرکها" جهت اجرا ابلاغ می گردد.

دکتر محمد آقا جانی
معاون درمان

شیوه‌نامه درمان اختلال مصرف مواد محرک

درمان اختلال مصرف مواد محرک یک مداخله حرفه‌ای است و الزاماً باید در مراکز درمان و کاهش آسیب موضوع آیین‌نامه اجرایی ذیل ماده ۱۵ اصلاحیه قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و روان‌گردان مصوب ۸۹/۵/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام یا سایر مراکز درمانی، مشاوره‌ای و واحدهای مددکاری واجد مجوز از نهادهای قانونی ذی‌ربط مشروط به رعایت مفاد ذیل صورت پذیرد:

۱. مراکز مورد اشاره در بالا در صورتی که فاقد درمان‌گران حرفه‌ای شامل پزشک و کارشناس روان‌شناسی/مشاوره یا مددکار باشند مشروط به تأمین نیروی انسانی حرفه‌ای دوره دیده مجاز به اجرای برنامه درمان مواد محرک شمرده می‌شوند.
۲. رعایت استاندارد نیروی انسانی، فضای فیزیکی و فرآیندهای درمانی مراکز درمان و کاهش آسیب اعتیاد موضوع ماده ۱۵ اصلاحیه قانون مبارزه با مواد مخدر و یا سایر مراکز درمانی بر اساس دستورالعمل و پروتکل‌های مربوطه الزامی است.
۳. درمان‌گران موضوع بند ۱ (پزشکان، کارشناس روان‌شناسی/مشاوره و مددکاران) که دوره آموزشی مرتبط را در دانشگاه-های علوم پزشکی گذرانده باشند، می‌توانند به عنوان درمان‌گر، درمان بیماران مواد محرک را به عهده گیرند. لازم به ذکر است گذراندن دوره آموزش «ملاحظات طبی در درمان اختلال مصرف مواد محرک» برای پزشکان و دوره «مداخلات روانی، اجتماعی در درمان اختلال مصرف مواد محرک» (موضوع نامه شماره ۵۰۴/۴۴۴/د مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۰ مدیر کل محترم آموزش مداوم جامعه پزشکی) برای روان‌شناسان، کارشناسان مشاوره و/یا مددکاران شاغل در مراکزی که در درمان اختلال مصرف مواد محرک فعالیت دارند، الزامی است.
- تبصره الف - دوره آموزشی «ملاحظات روانی-اجتماعی در درمان اختلال مصرف مواد محرک» می‌تواند با مشارکت سازمان بهزیستی استان برگزار گردد.
- تبصره ب- شرکت پزشکان و روان‌پزشکان در دوره «مداخلات روانی، اجتماعی در درمان اختلال مصرف مواد محرک» در صورت تمایل بلامانع است.
- تبصره ج- شرکت روان‌پزشکان در دوره «ملاحظات طبی در درمان اختلال مصرف مواد محرک» الزامی نیست.
۴. به منظور ارجاع بیماران مطابق پروتکل‌ها و دستورالعمل‌های مربوطه، برنامه درمان و کاهش آسیب مواد محرک باید با یک مطب/مرکز تخصصی خدمات روان‌پزشکی سرپایی و یک مرکز تخصصی خدمات روان‌پزشکی حاد/بستری مرتبط باشد.
۵. در شروع درمان اختلال مصرف مواد محرک ویزیت اولیه توسط روان‌پزشک و یا پزشک دوره دیده (موضوع بند سه) الزامی است. لازم است وضعیت بیمار به لحاظ وضعیت حاد روان‌پزشکی، تأیید اختلال مصرف مواد محرک، توسط روان‌پزشک، یا پزشک دوره‌دیده، انجام و نفعات بعدی ویزیت، مشخص گردد و در پرونده بیمار ثبت شود.

۶. بیمارانی که دارای علائم و نشانه‌های اورژانس‌های روان‌پزشکی نظیر دلیریوم، قصد جدی آسیب به خود یا خودکشی و قصد آسیب رساندن به دیگران و... هستند، لازم است به صورت فوری جهت دریافت درمان تخصصی بستری به یک بیمارستان عمومی یا روان‌پزشکی ارجاع گردند.
۷. بیمارانی که دارای علائم و نشانه‌های روان‌پزشکی غیراورژانسی هستند باید برای دریافت خدمات تخصصی روان‌پزشکی سرپایی به یک مرکز/مطب تخصصی روان‌پزشکی ارجاع و مراجعه آن‌ها مطابق راهنماهای مربوطه پیگیری گردد.
۸. آن دسته از بیمارانی که دچار مسمومیت و بیش‌مصرفی حاد مواد محرک هستند باید جهت تثبیت وضعیت و دریافت مداخلات درمانی موضوع «راهنمای بالینی درمان مسمومیت با مواد محرک»، به صورت فوری به اورژانس مسمومین و یا اورژانس‌های عمومی ارجاع شوند.
۹. تاکنون هیچ درمان دارویی برای درمان اختلال مصرف مواد محرک توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مورد تأیید قرار نگرفته است و درمان‌های دارویی موجود برای درمان اختلالات هم‌زمان و عوارض مصرف این مواد می باشد.
۱۰. نوع و نحوه اجرای مداخلات روانی، اجتماعی در درمان اختلال مصرف مواد محرک باید مبتنی بر اخلاق حرفه‌ای، استانداردهای بالینی و شواهد علمی باشد.
۱۱. راهنماهای بالینی مورد تأیید در درمان روانی، اجتماعی اختلال مصرف مواد محرک در حال حاضر شامل «راهنمای مداخلات روان‌شناختی در درمان سرپایی اختلال مصرف مواد محرک بر اساس مدل ماتریکس» و «راهنمای درمان سوءمصرف مواد محرک بر اساس الگوی تغییر یافته ماتریکس» هستند.
۱۲. در صورت وجود بیماری‌های شدید جسمی و روانی، درمان‌های سرپایی و اقامتی اختلال مصرف مواد محرک ممنوع بوده و بیمار باید به بیمارستان ارجاع شود.
۱۳. در حال حاضر راهنماهای ابلاغ شده از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مربوط به افراد یا سن بالاتر از ۱۸ سال است و مراکز درمانی مجاز به درمان اختلال مصرف مواد محرک در جمعیت زیر ۱۸ سال نیستند. درمان این گروه باید زیر نظر روان‌پزشکان یا روان‌پزشکان کودک و نوجوان انجام شود.
۱۴. مراکز موضوع شیونامه حاضر می‌توانند از بدو تأسیس، درمان اختلالات مصرف مواد محرک را به عهده گیرند.